

TÜRKİYE'DE GÜVENLİK KORUCULUĞU SİSTEMİ 2025

Tarihsel Gelişim,
Toplumsal Etkiler
ve Stratejik Önemi

TEMEL POLİTİKA RAPORU

Bu rapor, Türkiye'deki Güvenlik Koruculuğu Sistemi'nin tarihsel gelişimini, toplumsal etkilerini ve stratejik önemini değerlendirerek, sistemin sürdürülebilirliği ve etkinliğinin artırılması için Anahtar Parti'nin somut politika önerilerini sunmayı amaçlamaktadır.

EDİTÖR

PROF.DR.ÖZCAN GÜNGÖR

AR-GE ve PARTİ İÇİ EĞİTİM OKULU BAŞKANI

A
PARTİ

ANAHTAR PARTİ

AR-GE ve PARTİ İÇİ EĞİTİM OKULU BAŞKANLIĞI

Anahtar Parti Yayınları | Anahtar Parti Publications

Hilal Mah. Rabindranath Tagore Cd. No:66, 06550 Ankara, Türkiye
<https://anahtarparti.org>

Sertifika No | *Certificate Number*: 78848

Yayın No | *Publication Number*: 12

AR-GE Temel Politika Raporu Serisi | *R&D Core Policy Report Series*: 4

Yayın Adı | *Publication Name*: Türkiye'de Güvenlik Koruculuğu Sistemi: Tarihsel Gelişim, Toplumsal Etkiler ve Stratejik nemi | *The Security Guard System in Türkiye: Historical Development, Social Impacts, and Strategic Importance Future Professions and Strategic Policies*

Editör | *Editor*: Prof. Dr. zcan Güngör

Kurumu | *Affiliation*: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi/Anahtar Parti Genel Merkez AR-GE Başkanlığı | *Ankara Hacı Bayram Veli University / Anahtar Parti Division of R&D*

Editör Unvanı | *Editor Title*: Hacı Bayram Veli niversitesi ğretim yesi / Anahtar Parti Genel Başkan Yardımcısı | *Hacı Bayram Veli University Academic Member / Anahtar Parti Deputy of General President*

E-posta | *Email*: ar.ge@anahtarparti.org

Yayın Türü | *Publication Type*: Editoryal Rapor | *Editorial Report*

Yayın Tarihi | *Publication Date*: 6 Haziran 2025 | *June 6th, 2025*

Yayın Yeri | *Place of Publication*: Ankara, Türkiye

Yayınlandığı Ortam | *Publishing Format*: PDF | *PDF*

Yayın Dili | *Language*: Türkçe | *Turkish*

Ebat | *Dimensions*: 15.5x23.5 cm

Baskı Sayısı | *Edition*: 1

Sayfa Sayısı | *Page Count*: 29

Telif | *Copyright*: Anahtar Parti Yayınları | *Anahtar Parti Publications*

Atıf Bilgisi | *Cite as*: Güngör, zcan. Türkiye'de Güvenlik Koruculuğu Sistemi: Tarihsel Gelişim, Toplumsal Etkiler ve Stratejik nemi. Anahtar Parti Yayınları, 2025.

Kapak Tasarım | *Cover Design*: Burak AYTEKİN

Grafik Tasarım | *Graphic Design*: AG Grafik

Baskı | *Printing Press*:

PARA İLE SATILAMAZ | CANNOT BE SOLD WITH MONEY

Tüm hakları Anahtar Parti'ye aittir. Yayıncının izni alınmadan kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, çoğaltılması yapılamaz. Yalnızca kaynak gösterilerek kullanılabilir.

All rights belong to Anahtar Parti. All or part of the book cannot be printed or multiplied electronically, mechanically or photocopied without the permission of the publisher. It can only be used by citing the source

İ N D E K S

	SAYFA
Yönetici Özeti	01
Executive Summary	04
Giriş	07
Hamidiye Alayları ve Tarihsel Bağlam	07
Koruculuk Sisteminin Kuruluşu ve 1980'lerden Günümüze Gelişimi	08
Çözüm Süreci ve Sonrası Değişimler	12
GK Sisteminin Mevcut Yapısı, Görev Tanımı ve Sorun Alanları	13
Korucuların Toplumsal Kimliği, Aile Yapısı ve Sosyolojik Etkiler	16
Güvenlik ve Asimetrik Tehditlerle Mücadelede GK'ların Rolü (Sınır Ötesi İşlevleri Dahil)	19
Eğitim, Motivasyon, Aidiyet ve Değer Sistemleri	21
Sonuç	23
Koruculuk Sisteminin Geleceği İçin Yenilikçi Modeller	24
Kaynaklar	27

Yönetici Özeti

Türkiye’de Güvenlik Koruculuğu Sistemi: Tarihsel Gelişim, Toplumsal Etkiler ve Stratejik Önemi

Türkiye'nin güvenlik stratejileri, Osmanlı'dan günümüze yerel halkın güvenlik hizmetlerine entegrasyonu ile şekillenmiştir. 1980'lerde başlatılan Güvenlik Koruculuğu Sistemi, yalnızca güvenlik sağlamakla kalmamış, toplumsal yapıyı ve siyasi denetimi de etkilemiştir. Sistem, özellikle PKK ile mücadelede önemli bir rol oynamış ve köy koruculuğunun ötesine geçerek daha geniş operasyonlara dahil olmuştur. Ancak aşiret temelli yapılar ve düşük maaşlar gibi sorunlar, sistemin sürdürülebilirliğini tehdit etmiştir. Gelecekte, eğitim seviyesinin artırılması, kadınların daha fazla dahil edilmesi ve sosyal desteklerin güçlendirilmesi, sistemin etkinliğini artıracaktır. Güvenlik Koruculuğu, Türkiye'nin güvenlik stratejisinin önemli bir parçası olmaya devam etmektedir ve reformlarla daha profesyonel, sürdürülebilir bir hale gelmesi hedeflenmektedir.

Gelecek Vizyonu ve Somut Politika Önerileri

Güvenlik Koruculuğu Sistemi'nin geleceği için önerilen reformlar, sistemin daha verimli, profesyonel, adil ve toplumsal uyum içinde işleyebilmesini sağlamak amacıyla şu somut adımları içermektedir:

1. Eğitim ve Profesyonellik Artırılması

Zorunlu Hizmet İçi Eğitim: Korucular için yılda en az bir kez, Jandarma Genel Komutanlığı tarafından organize edilen zorunlu hizmet içi eğitim programları başlatılmalıdır. Bu eğitimlerde silah kullanma, insan hakları, hukuk bilgisi, ilk yardım, stresle başa çıkma ve toplumsal cinsiyet eşitliği gibi konulara odaklanılmalıdır.

Sertifikasyon Sistemi: Başarılı eğitimleri tamamlayan koruculara “Kıdemli Korucu” unvanı verilmeli ve bu, maaş artışı ve kariyer gelişimiyle ödüllendirilmelidir.

Meslek İçi Entegrasyon: Genç ve başarılı koruculara Jandarma veya Polis teşkilatlarında uzman erbaş, sözleşmeli er ya da bekçi statüsüne geçiş imkânı sağlanarak, profesyonellik artırılmalıdır.

Şeffaf İstihdam Süreci: Korucu alımlarında aile ya da aşiret kayırmacılığını önlemek için objektif kriterler belirlenmeli ve mülakat komisyonlarına merkezi gözlemci atanmalıdır.

2. Kadın Korucuların Sisteme Entegre Edilmesi

Kadın Kontenjanı: Kadın korucular için kontenjanlar belirlenmeli ve özellikle kadın teröristlerin faaliyet gösterdiği bölgelerde kadın korucu sayısı artırılmalıdır.

Toplumsal Kabulün Artırılması: Kadın korucuların aile içindeki ve toplumdaki kabulünü sağlamak için, devletin kadın koruculara yönelik teşvik edici bir tutum sergilemesi gerekir.

3. Gençlerin Sisteme Kazandırılması

Eğitim Teşvikleri: Korucu ailelerinin çocuklarına yönelik burs, yatılı okul kontenjanı ve üniversite hazırlık desteği gibi teşvik programları uygulanmalı, gençlerin alternatif meslek edinmeleri teşvik edilmelidir.

Meslek Edindirme: Genç ve emekli korucular için tarım, hayvancılık, teknoloji gibi alanlarda meslek kursları açılmalı, böylece ileride sivil hayata geçişleri kolaylaştırılmalıdır.

Genç Korucu Sistemi: 30 yaş altındaki korucular için ayrı bir program oluşturulmalı ve daha kısa süreli, denetimli hizmetlere yönlendirilmelidir.

4. Koruculuk Sistemi için "Sözleşmeli" Modelinin Oluşturulması

Sözleşmeli Koruculuk Modeli: Korucular 3-5 yıllık sözleşmelerle göreve başlamalı, performans ve sağlık kriterlerine göre sözleşmeleri yenilenebilir ya da sonlandırılabilir. Bu, sistemin profesyonelleşmesini ve etkinliğini artıracaktır.

Akraba ve Aşiret Kayırmacılığına Son: Bu model, aile ya da aşiret bağlarını en aza indirerek, işe alımlarda objektif kriterlere dayalı bir yapı oluşturacaktır.

5. Koruculuk Sistemi için "Çok Amaçlı Görev Havuzu" Modeli

Afet ve Acil Durumlar: Korucular, sadece güvenlik değil, aynı zamanda afet müdahale (AFAD destek timleri), orman yangınlarıyla mücadele ve sınırda izleme gibi çok yönlü görevlerde de yer almalıdır.

Sınır ve Göç Yönetimi: Korucular, sınır ötesi operasyonlarda da görev alarak, özellikle kaçakçılık ve terörist sızmalarına karşı etkileşimde bulunmalıdır.

6. Koruculuk için "Korucu Akademisi" Kurulması

Bölgesel Akademiler: Korucuların mesleki becerilerini geliştirecek Korucu Akademileri kurulmalı, hizmet içi eğitimler sonrasında sertifika ve rütbe sistemleri uygulanmalıdır.

Sertifikasyon ve Rütbe Sistemi: Her korucu için bir eğitim karnesi oluşturulmalı ve görev başarısına göre rütbe verilmelidir. Başarılı olan korucuların maaşları ve itibarı artırılmalıdır.

7. Korucuların Sivil Entegrasyonuna Yönelik Modeller

İstihdam Geçiş Desteği: Korucular, görev sürelerini tamamladıktan sonra, köy okullarında öğretmen yardımcılığı, kırsal güvenlik danışmanlığı, tarımsal yayım hizmetleri gibi alanlara yönlendirilmelidir.

Korucu Kooperatifleri: Korucuların emeklilik sonrası işsizlik kaygılarını azaltmak için, devlet desteğiyle Korucu Kooperatifleri kurulmalı, tarım, hayvancılık ve doğal ürün üretimi gibi alanlarda eğitim verilmelidir. Bu sayede, korucular "silahını bırakıp, işini kurmaya" teşvik edilmelidir.

8. Veri Tabanlı İzleme ve Denetim Sistemi

Veri Tabanlı Performans İzleme: Her korucu için eğitim karnesi, görev başarı puanı ve sosyal uyum sicili gibi veriler toplanmalı ve bu veriler üzerinden sözleşme yenileme süreçleri yapılmalıdır.

Sosyal Denetim ve Şeffaflık: Sistemdeki tüm hareketlilik şeffaf ve denetimli bir şekilde izlenmeli, aşiret baskıları ve kayırmaların önüne geçilmelidir.

9. Psikolojik ve Sosyolojik Destek Sistemleri

Psikolojik Destek Programları: Korucuların uzun süreli çatışma ortamlarında yaşadıkları psikolojik travmalar için devlet destekli rehberlik hizmetleri sağlanmalıdır.

Sosyolojik Dönüşüm Programları: Korucuların toplumsal aidiyet duygularını güçlendirecek programlar, sosyal uyum için önemli adımlar olacaktır.

Sonuç olarak Güvenlik Koruculuğu Sistemi, yalnızca güvenlik değil, aynı zamanda toplumsal denetim, ekonomik katkı ve devletin vatandaşla entegrasyonunun sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu yapının sürdürülebilirliği için eğitim, profesyonellik, kadın ve gençlerin entegrasyonu, sözleşmeli çalışma gibi reformlarla güçlendirilmesi, gelecekteki güvenlik ve toplumsal entegrasyon hedeflerine ulaşılmasına olanak tanıyacaktır.

Executive Summary

The Security Guard System in Türkiye: Historical Development, Social Impacts, and Strategic Importance

Türkiye's security strategies have been shaped by the integration of local populations into security services from the Ottoman Empire to the present day. The establishment of the Security Guard System in the 1980s has not only provided security but also influenced social structure and political control. The system, which played an important role in the fight against the PKK, has gone beyond village guarding and participated in broader security operations. However, issues such as tribal-based structures and low wages have threatened the sustainability of the system. In the future, increasing education levels, more inclusion of women, and strengthening social support will improve the system's effectiveness. The Security Guard System remains a crucial part of Türkiye's security strategy and is expected to evolve into a more professional and sustainable model through reforms.

Future Vision and Concrete Policy Recommendations

The proposed reforms for the future of the Security Guard System include the following concrete steps to ensure the system operates more efficiently, professionally, equitably, and with social harmony:

1. Enhancing Education and Professionalism

Mandatory In-Service Training: A mandatory in-service training program should be organized annually by the Gendarmerie General Command for security guards. These trainings should focus on firearm usage, human rights, legal knowledge, first aid, stress management, and gender equality.

Certification System: Successful completion of the training programs should result in the awarding of the "Senior Guard" title, with salary increases and career advancement opportunities.

Professional Integration: Young and successful guards should be given the opportunity to transition into specialized roles within the Gendarmerie or Police, such as expert non-commissioned officers or contracted personnel, thus enhancing professionalism.

Transparent Employment Process: To prevent nepotism and tribal favouritism in recruitment, objective criteria should be established, and interview panels should include central observers.

2. Integration of Female Guards into the System

Women's Quotas: Quotas should be established for female security guards, especially in regions where female terrorists are active, to increase their representation.

Enhancing Social Acceptance: To ensure the acceptance of female guards both within families and society, the government should adopt a supportive approach toward female guards.

3. Engaging Youth in the System

Education Incentives: Scholarship programs, boarding school placements, and university preparation support should be provided to children of security guard families to encourage them to pursue alternative professions.

Vocational Training: Vocational courses in agriculture, livestock, and technology should be offered to young and retired guards to facilitate their transition to civilian life.

Young Guard System: A separate program should be created for guards under the age of 30, with shorter, supervised service periods.

4. Creating a "Contracted" Model for the Guard System

Contracted Guard Model: Guards should start their duties under 3-5year contracts, which can be renewed or terminated based on performance and health criteria. This will help professionalize the system and increase efficiency.

Eliminating Family and Tribal Favouritism: This model will minimize family or tribal influence, creating a recruitment system based on objective criteria.

5. "Multi-Purpose Task Pool" Model for the Guard System

Disaster and Emergency Response: Guards should participate in a variety of roles, including disaster response (AFAD support teams), fighting forest fires, and border surveillance.

Border and Migration Management: Guards should be deployed in cross-border operations, interacting with efforts against smuggling and terrorist infiltrations.

6. Establishing the "Guard Academy"

Regional Academies: Guard Academies should be established to improve the professional skills of guards, offering training and a certification system following in-service programs.

Certification and Rank System: A performance record should be created for each guard, and they should be given ranks based on their duty performance. Guards who perform well should receive salary increases and greater respect.

7. Models for Civil Integration of Guards

Employment Transition Support: After completing their service, guards should be redirected to roles such as teacher assistants in village schools, rural security consultants, or agricultural extension services.

Guard Cooperatives: State-supported Guard Cooperatives should be established to address the unemployment concerns of retired guards, with training provided in agriculture, livestock, and natural product production. Guards should

be encouraged to “put down their weapons and start their own business.”

8. Database Monitoring and Supervision System

Database-Based Performance Monitoring: A database should be maintained for each guard, tracking their educational record, performance score, and social integration. Based on this data, contract renewals should be managed.

Social Supervision and Transparency: All movements within the system should be transparently monitored to prevent tribal pressures and favouritism.

9. Psychological and Sociological Support Systems

Psychological Support Programs: State-backed counselling services should be provided for guards suffering from psychological trauma due to prolonged exposure to conflict environments.

Sociological Transformation Programs: Programs to strengthen guards' sense of social belonging will be essential for social cohesion.

In conclusion, the Security Guard System plays an important role not only in providing security but also in social control, economic contribution, and the integration of the state with its citizens. To ensure the sustainability of this system, reforms focusing on education, professionalism, integration of women and youth, and a contracted work model will be essential to achieving the security and social integration goals of the future.

Giriş

Türkiye'nin iç güvenlik stratejilerinde, yerel toplulukların doğrudan silahlandırılması ve güvenlik hizmetlerine katılması uygulaması Osmanlı'dan günümüze uzanan köklü bir geçmişe sahiptir. Ayrıca sivil unsurların askeri yapı içine dahil edilmesi, özellikle 1980'li yıllardan itibaren Güvenlik Koruculuğu Sistemi ile somut bir hal almıştır. Ancak bu sistemin sadece bir güvenlik stratejisi olmadığı, aynı zamanda sosyolojik ve siyasi yansımaları olduğu da göz ardı edilmemelidir. **Güvenlik Koruculuğu (GK)** sistemi, Sultan II. Abdülhamid dönemindeki Hamidiye Alaylarından 1980'ler sonrası "geçici köy korucusu" modeline ve günümüzde **güvenlik korucusu** adıyla devam eden yapıya kadar önemli dönüşümler geçirmiştir. Bu raporda GK sisteminin tarihsel gelişimi, yapısal dönüşümü, toplumsal etkileri ve milli güvenlik açısından stratejik önemi bütüncül bir yaklaşımla ele alınmaktadır.

Hamidiye Alayları ve Tarihsel Bağlam

Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde, Sultan II. **Abdülhamid** (1876-1909) tarafından kurulan **Hamidiye Hafif Süvari Alayları**, Türkiye'de yerel silahlı güçlerden faydalanma stratejisinin ilk önemli örneklerinden biridir. Hamidiye Alayları'nın kuruluş çalışmaları 1890 yılında başlatılmış ve 1891'de fiilen hayata geçirilmiştir. Bu alaylar çoğunlukla Doğu Anadolu'da yaşayan **Sünni Kürt aşiretlerinden** teşkil edilmiş, ayrıca bölgedeki bazı Türk, Türkmen, Çerkes ve Yörük unsurları da bünyelerine katmıştır. Hamidiye Alayları'nın oluşumunda Osmanlı Devleti'nin hem iç asayişini sağlama hem de dış tehditlere karşı sınır bölgelerini tahkim etme hedefi göze çarpmaktadır. Nitekim dönemin koşullarında:

İç Güvenlik ve Asayiş: Doğu vilayetlerinde merkezî otoritenin zayıf olduğu alanlarda aşiret mensuplarını askeri disiplin altına alarak yerel kolluk kuvveti gibi kullanmak amaçlanmıştır. Bu yolla hem aşiretler devlete bağlanacak hem de eşkıyalık ve isyan hareketleri kontrol altına alınabilecektir.

Dış Güvenlik: Rusya'nın Doğu Anadolu'ya yönelik emperyal emelleri ve Ermeni milliyetçi örgütlerinin (Hınçak, Taşnak vb.) ayrılıkçı faaliyetleri karşısında, Hamidiye Alayları sınır hattında bir **milis savunma hattı** oluşturmuştur. Sultan Abdülhamid, Hamidiye birlikleri sayesinde bölgedeki Müslüman Kürt nüfusu bir nevi "askeri siper" olarak konumlandırmak ve Rusya ile olası çatışmada bu güçten yararlanmak istemiştir. Ayrıca bu alayların, özellikle Ermeni ayaklanmalarına karşı kullanılmak üzere kurulduğu resmî belgelerde ifade edilmiştir.

Hamidiye Alayları, yapısal olarak Osmanlı ordusunun parçası kabul edilmekle birlikte, mensupları çoğunlukla **aşiret reisleri ve onların akrabaları** idi. Alay mensuplarına rütbe, toprak, maaş ve silah verilerek onların sadakati kazanılmaya çalışılmıştır. Bu sistemin devlet açısından iki yönlü bir sonucu olmuştur: Bir yandan Osmanlı yönetimi, Doğu Anadolu'da kendi denetimi altında bir silahlı güç

oluşturarak kısa vadede belirli bölgelerde **asayişi sağlamış** ve olası dış müdahalelere karşı hazırlıklı olmuştur (Wikipedia, 2025).

II. Meşrutiyet'in ilanı (1908) sonrasında İttihat ve Terakki yönetimi Hamidiye Alaylarını lağvederek veya isim değişikliğiyle (örneğin "Aşiret Süvari Alayları") merkezi kontrolü artırmaya çalışmıştır. Ancak I. Dünya Savaşı'nda yine yerel aşiret milislerinden yararlanma gereği duyulmuş; örneğin **1915 Tehciri** ve sonrasında Osmanlı ordusu, bazı eski Hamidiye mensuplarını bölgesel milis liderleri olarak kullanmaya devam etmiştir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında ise Hamidiye benzeri resmî bir milis teşkilatlanması görülmez.

Hamidiye Alayları deneyimi, **devlet-aşiret ilişkisi** bağlamında önemli bir miras bırakmıştır. Osmanlı'nın doğuda aşiretleri dengelemek ve otoritesini tesis etmek için başvurduğu bu yöntem, Cumhuriyet döneminde uzun süre rafa kaldırılmış olsada, 1980'lerden itibaren yeniden canlandırılacak bir modele ilham vermiştir. Hamidiye Alayları ile modern köy koruculuğu sistemi arasında yapısal benzerlikler bulunduğu dikkat çeken araştırmacılar, her iki durumda da **devletin doğrudan yöre halkını silahlandırarak asayişi sağlamaya çalıştığını** vurgulamaktadır. Nitekim Osmanlı döneminde Abdülhamid'in, Cumhuriyet döneminde ise 1980'ler Türkiye'sinin, doğu ve güneydoğuda güvenliği tesis etmek için **aşiretlerden yararlanma** yoluna gitmesi tarihsel bir süreklilik olarak değerlendirilebilir (Öztürk, 2015).

Koruculuk Sisteminin Kuruluşu ve 1980'lerden Günümüze Gelişimi

Geçici Köy Koruculuğu sistemi, 26 Mart 1985 tarihinde 442 sayılı Köy Kanunu'nun 74. maddesinde yapılan değişiklikle resmen yürürlüğe konmuştur. Aslında Köy Kanunu'nda gönüllü korucu kavramı daha önce de bulunmaktaydı; köy muhtarının teklifi ve kaymakamın onayı ile köy halkından eli silah tutanların yağmacılara ve eşkıyaya karşı köyü korumak üzere gönüllü korucu olabileceği kanunda yazılıydı. Ancak bu düzenleme uzun yıllar aktif uygulanmamış, 1984'te PKK'nın silahlı isyanı başlatmasıyla devlet bu maddeyi yeniden canlandırarak çok daha kapsamlı bir koruculuk sistemi kurmuştur. 1985'te başlayan uygulamada iki kategori öngörülmüştü: **Geçici köy korucuları** (maaşlı, kadrolu) ve **gönüllü köy korucuları** (ihtiyaç halinde silahlandırılan, maaşsız). İlk etapta PKK ile çatışmaların yoğunlaştığı Adıyaman-492, Ağrı-437, Bingöl-105, Bitlis-209, Diyarbakır-913, Hakkâri-311, Kars-503, Mardin-1300, Muş-50, Siirt-1500, Şanlıurfa-327, Tunceli-110, ve Van-100 illerinde toplam 7250 kişi istihdam edilmiştir.

Koruculuk sisteminin kuruluş motivasyonu, çatışma bölgesinde devletin mevcut güvenlik güçlerinin **yetersiz kalması** ve coğrafi şartlar ile yerel nüfusu tanımama sorunuydu. 1980'lerin ortasında Türk Silahlı Kuvvetleri ile yeni ortaya çıkan silahlı PKK arasında yaşanan çatışmalarda, bölgeyi iyi bilen yerel destekçilere

ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla çıkarılan yasa, korucuların kendi **köylerini savunmaları** ilkesine dayanıyordu; yani korucular, köylerine terörist bir saldırı olması durumunda güvenlik güçleri yetişene dek savunma yapacaktı. Fakat uygulamada korucuların rolü bu savunmayla sınırlı kalmadı. Çatışma boyunca korucular yalnızca köylerini beklemekle kalmayıp aktif operasyonlara katıldılar, devriyelere çıktılar. Özellikle araziye, geçitleri, dağ koşullarını iyi bildikleri için **askere rehberlik etme** görevini üstlendiler. Ayrıca kimin devlet yanlısı, kimin PKK'ya yakın olduğunu yerelde bildikleri için **istihbarat toplama** ve güvenlik birimlerine bilgi verme işlevi gördüler (Balta, 2015).

Koruculuk sistemi ilk kurulduğunda sayı olarak sınırlıydı. **1985 yılında yaklaşık 7250 korucu** görev almıştı. 1987'de Olağanüstü Hal (OHAL) rejiminin bölgeye hâkim olması ve çatışmaların şiddetlenmesiyle korucu alımları hızlandı. Devlet, korucuları teşvik için onlara maaş bağlamaya, silah ve mühimmat desteği vermeye başladı (Karataşoğlu-Akpınar, 2011).

Bu gelişmenin ardından 1990'ların ortasında korucu sayısı hızla büyüdü. **1988 yılında 14 bin civarında olan korucu sayısı**, 1995-1996'da **62.624'e** ulaştı; 1990'ların sonunda ise **63.090'ı gördü...** (Arap-Erat, 2015). Bu rakam, çatışmaların en yoğun olduğu dönemlerde korucuların orduya adeta ek bir tugay gücü sağladığını göstermektedir. (Balta, 2015). Bu dönemde Türkiye genelinde toplam **32 ilde** koruculuk sistemi uygulanır hale gelmiş ve 32 ilin 22'sinde GKK, 10'unda ise Gönüllü GKK olarak aktif korucu sayısı 80 bini aşmıştır (Akay, 2011).

2000'li yıllara girerken PKK ile çatışma şiddeti azaldı ve örgüt sözde tek taraflı ateşkes ilan ederek terörist başı Abdullah Öcalan'ın yakalanması sonrası kısmen geri çekildi (1999-2004 dönemi). Bu süreçte **yeni korucu alımları durduruldu (2000 yılında alımlar resmi olarak dondurulmuştur)** (Arap-Erat, 2015). Doğal olarak emeklilik ve istifalar nedeniyle korucu mevcudu azalmaya başladı. **2004 yılına gelindiğinde** korucu sayısı **58.541'e** gerilediği, **2007-2008** yıllarında ise **57.199** **2007-52.003, 2008-45.458** seviyesine indiği kaydedilmiştir.

Bunun sebebi sistemin lağv edilmesi değil sanılanın aksine yapının daha kurumsal hale getirilmesi ve korucuların özlük haklarının iyileştirilmesidir. Sistemin tesis edildiği 1985 yılında, terör olaylarının yoğunluğu sebebiyle vatandaşlara yönelik saldırıların önlenmesine öncelik verilmiş, bu nedenle GK'ların görevlendirilme esaslarını düzenleyen mevzuat alt yapısı tam olarak oluşturulamamıştır. Uygulamanın başladığı yıllarda sadece aylık ücretlerin ödenmesi, giyecek yardımı yapılması ve görevleri esnasında yaralanan veya engelli hale gelenler ile şehit olan GK'lar hakkında, "2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun" hükümlerinin uygulanması gibi hususlar ile 24 Ekim 1986 tarihli Yönetmelikle GK görevlendirme esasları düzenlenmiştir.

Başta GK'ların özlük hakları olmak üzere zaman içinde karşılaşılan aksaklıkların giderilmesi amacıyla hazırlanan, 02 Haziran 2007 tarihli ve 5673 sayılı, "Köy Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" un kabulü ile (442 sayılı Köy Kanunu'nun 74'üncü maddesinde yapılan değişiklik) GK'ların özlük

haklarında iyileştirme yapılmış, söz konusu Kanunla;

- Yaş ve hizmet sürelerini doldurarak görevden ayrılanlara aylık bağlanması, (2007-2017 yılları arasında 55 yaşını ve 15 hizmet yılını dolduran 40.475 GK'nın ilişiği kesilerek aylık bağlanmıştır.)
- Sağlık, idarî nedenlerle görevine son verilenlere, ölenlere ve istifa edenlere tazminat ödenmesi,
- Güvenlik güçleriyle birlikte operasyonlara katılanların işçelerinin karşılanması ve operasyon tazminatı verilmesi,
- GK'ların ölümü halinde yakınlarına ölüm yardımı verilmesi,
- Emsallerine göre başarılı olanlara ödül verilmesi,
- Şehit ve malul olan GK yakınlarına iş imkânı sağlanması,
- Korucu başlarına ilâve ücret ödenmesi hususları düzenlemiştir.

09 Ocak 2008 tarihinde 442 sayılı Köy Kanununun EK-18 inci maddesine göre hazırlanan o zamanki adıyla GKK Yönetmeliği yürürlüğe girmiş, söz konusu Yönetmelikle, GK'ların görevlendirme esasları, denetim, eğitim, özlük hakları ve disiplin konuları daha detaylı düzenlenerek 24 Ekim 1986 tarihli Yönetmelikteki eksiklikler kısmen giderilmiştir.

GK'lardan gelen talepler doğrultusunda yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi maksadıyla 12 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6353 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 02 Haziran 2007'den önce görevden ayrılan ve aylık ücret veya tazminat alma hakkı bulunmayan GK'lardan şartları taşıyanlar, yazılı müracaatları üzerine tazminat veya aylık ücret alma hakkına kavuşmuştur.

Ayrıca 01 Haziran 2013 tarihinde yürürlüğe giren 02 Ağustos 2013 tarihli ve 6495 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 74 ve 75 inci maddeleri ile yaş ve hizmet süresini tamamlayarak ayrılan GK'lara bağlanan aylık ücretlere esas gösterge rakamı "5.000" den "8.500" e yükseltilmiş, aynı Kanunla, görev süresi içinde vefat eden GK'ların hak sahibi yakınlarına ödenen ölüm yardımına esas gösterge rakamı da "15.000" den "50.000" e yükseltilmiştir. (Mülga Ek 16 hükümlerine göre ayrılanlar yararlanmaktadır.)

26.09.2016 tarihinde İçişleri Bakanlığı bünyesinde Korucular Daire Başkanlığı teşkil edilmesiyle birlikte GK'larla ilgili tüm iş ve işlemler buradan yürütülmeye başlamış ve hazırlanan teklifler doğrultusunda 2017-2020 yılları arasında yapılan yasal düzenlemelerle GK'ların özlük hakları iyileştirilerek göreve yönelik yeni düzenlemeler getirilmiştir.

Söz konusu düzenlemeler ve değişen ihtiyaçlar çerçevesinde mevzuatın yenilenmesi ihtiyacı doğmuş, bu kapsamda yapılan çalışmalar sonucu 09 Ocak 2008 tarihli ve 13105 sayılı GK Yönetmeliği revize edilerek 11 Ekim 2018 tarihli ve 182 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe girmiştir.

Yapılan çalışma ile daha önce mevzuatta bulunmayan avukatlık ücretleri, hamilelik izni, disiplin cezalarına itiraz hakkı ve görevden çıkarmaların komisyon marifetiyle yapılması hususları GK'ların lehine Yönetmelikte yerini almış, diğer hususlar ise yapılan yasal düzenlemeler çerçevesinde ihtiyaca cevap verecek şekilde düzenlenmiştir.

2013-2015 Çözüm Süreci olarak anılan PKK ile barış görüşmeleri döneminde ise koruculuk sisteminin geleceği tartışmaya açıldı. Hem siyasi iktidar hem muhalefet, barış ortamı sağlanırsa korucuların kademeli olarak tasfiye edilebileceğini dillendirdiler (Rudaw, 2020). Dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, "koruculuk sistemi gözden geçirilebilir" derken, Hükümet Sözcüsü Cemil Çiçek de gerekirse sistemin kaldırılabilceğini ifade ediyordu. Nitekim bu süreçte HDP (o dönemde BDP) koruculuğun lağvedilmesini müzakere talepleri listesine almıştı. Ancak bu tartışmalar sürerken 2015'te çözüm süreci sona erdi ve çatışmalar yeniden alevlendi. Bunun üzerine **2015 ikinci yarısından itibaren korucu alımları tekrar başlatıldı**. Eylül 2015'te İçişleri Bakanlığı boş bulunan 5 bin korucu kadrosu için alım ilanı yaptı ve terörle mücadelede koruculuk yeniden etkin hale getirildi (Rudaw, 2020).

2016 sonrasında koruculuk sistemi önemli bir yapısal değişime uğradı. 15 Temmuz 2016'daki darbe girişiminin ardından ilan edilen OHAL döneminde çıkarılan bir Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile **"geçici köy korucusu" unvanı resmen "güvenlik korucusu" olarak değiştirildi** (Maltaş, 2016). Bu değişiklik sadece isimde kalmadı, beraberinde bazı reformlar da geldi. Örneğin korucuların özlük haklarında iyileştirmeler yapıldı; uzun süredir gündemde olan **yaş haddinden dolayı emeklilik** mekanizması işletilmeye başlandı; silah ruhsat harçlarından muafiyet gibi kolaylıklar tanındı. En önemlisi, **korucuların görev tanımı genişletildi**. Ziya Sözen (Anadolu Köy Korucuları ve Şehit Aileleri Konfederasyonu Başkanı) yaptığı açıklamada "35 yıldır yaptığımız iş zaten köy korumak değil, il merkezlerinde, operasyonlarda, yolların korunmasında da görev alıyoruz. Biz her yeri koruyoruz." diyerek bu dönüşüme vurgu yapmıştır (Milliyet, 2016). Gerçekten de korucular artık sadece kendi köylerinde değil, il ve ilçe merkezlerinde emniyete destek, karayollarında devriye, stratejik tesislerin korunması gibi alanlarda da görevlendirilmektedir. Bu, koruculuğun **köy ölçeğinden çıkıp** genel güvenlik konseptine entegre edilmeye başladığını göstermektedir.

Koruculuk sisteminin günümüze kadarki gelişimini özetlemek gerekirse, **1985'ten bu yana toplam 123 bin civarında vatandaş köy korucusu olarak görev yapmıştır**. Çatışmaların seyrine göre korucu sayıları dalgalanmış; en yüksek seviyede ~65 bin aktif korucu varken, en düşük seviyede ~45 binlere kadar gerilemiştir (Arap-Erat, 2015). Özellikle **2015 sonrası yeniden artış** trendi gözlenmiş ve 2019 itibarıyla 26 ilde **54 bin civarı kadrolu güvenlik korucusu** görev yapar hale gelmiştir. Buna gönüllü korucular da eklendiğinde toplam sayı yaklaşık **75 bine** ulaşmaktadır. Bu veriler, koruculuk sisteminin Türkiye'nin güvenlik mimarisinde hâlâ kayda değer bir yer tuttuğunu göstermektedir.

Çözüm Süreci ve Sonrası Değişimler

Çözüm Süreci (2013-2015), Türkiye’de Kürt sorununa barışçıl çözüm arayışlarının yoğunlaştığı ve PKK ile müzakerelerin yapıldığı bir dönem olarak, koruculuk sistemi açısından da kritik bir eşik oluşturmuştur. Bu dönemde çatışmasızlık ortamı sağlandığı için korucuların aktif görevi fiilen azalmıştır. Birçok korucu köyünde bekleyişe geçmiş, operasyonlar durduğu için asli fonksiyonlarını yapamamıştır. Bu durum, koruculuk sisteminin geleceğine dair tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bölgede barışın kalıcı olması halinde on binlerce silahlı korucunun akıbetinin ne olacağı hem devlet hem korucu camiası hem de Kürt siyasi hareketi için önemli bir konuydu.

Çözüm süreci esnasında hükümet temsilcileri zaman zaman korucuların mağdur edilmeksizin sistemin lağvedilebileceğine dair açıklamalar yapmıştır (Arap-Erat, 2015) Bu kapsamda dile getirilen önerilerden bazıları: koruculara erken emeklilik hakkı tanınması, isteyen korucuların uzman çavuş veya kamu görevlisi statüsüne geçirilmesi, korucu ailelerinin ekonomik olarak desteklenmesi olmuştur. Nitekim bu dönemde **korucuların kendileri de** geleceğe dair beklentilerini dile getirmiş, yapılan bazı çalışmalarda görüştükleri devlet yetkililerine “silahlı olmayan bir iş” talebinde bulunmuşlardır. Evren Balta’nın 2015 yılında korucularla yaptığı görüşmelere dayanan analizde, korucuların hemen tamamının devletin kendilerine daha güvenli, sivil nitelikli bir istihdam alanı göstermesini istediği ve erken emeklilik seçeneğini dile getirdikleri belirtilmiştir (Balta, 2015). Bu, korucuların barış ortamında varlıklarını sürdürme konusunda tereddüt yaşadıklarını, alternatif çözümlere açık olduklarını ortaya koymaktadır.

Koruculuk sisteminin kaldırılması meselesi, çözüm sürecinde HDP/BDP kanadının ısrarla vurguladığı bir talep olmuştur. Kürt siyasi hareketi, korucuları “barışın önünde engel oluşturabilecek silahlı bir grup” olarak görmüş ve sürecin başarısı için koruculuğun tamamen sonlandırılmasını istemiştir. 2009 yılında Mardin’in Bilge köyünde bir korucu ailesinin diğerine yaptığı katliam (44 kişinin ölümüyle sonuçlanan olay) da hafızalarda taze olduğu için, koruculuk yapısının toplumsal barışa zarar verdiği yönünde bir algı oluşturulmak istenmiştir. Bilge Köyü katliamı sonrası dönemin Cumhurbaşkanı ve hükümet yetkililerinin “gerekirse kaldırılır” şeklindeki demeçleri bu algıyı güçlendirmiştir. Ayrıca AB’nin 2009 İlerleme Raporu’nda da koruculuk sisteminin sonlandırılması gerektiği vurgulanmıştır (Rudaw, 2020).

Bununla birlikte, 2013-2015 sürecinde pratikte koruculuk sistemini tamamen bitirecek bir adım atılmamıştır. Hükümet, korucuların endişelerini gidermek için daha çok söylem düzeyinde kalmış, “kimse mağdur edilmeyecek, belki farklı kurumlara alınacaklar” gibi açıklamalar yapılmıştır. Bu dönemde yeni korucu alımı neredeyse durma noktasına gelmiş, mevcut korucuların bir kısmı yasa gereği yaş haddinden emekli edilmeye başlanmıştır. Ancak PKK tarafının silahlı unsurlarını tamamen çekmemesi ve güven bunalımı nedeniyle koruculuk mekanizması “bekle-gör” konumunda tutulmuştur.

Çözüm süreci 2015 ortasında sona erip çatışmalar yeniden başlayınca tablo tersine dönmüştür. **2015 sonrası yeniden tırmanan şiddet ortamı**, devletin koruculuk sistemine bakışını tekrar güvenlik eksenli hale getirmiştir. Bu dönemde hükümet korucuları **moral ve motivasyon** açısından desteklemek üzere söylemini sertleştirmiş, korucuları "terörle mücadelede kahramanlar" olarak nitelemiştir. 2016'da çıkarılan KHK ile isim değişikliği ve haklar iyileştirmesi, çözüm süreci boyunca beklemede kalan bu yapıyı tekrar aktif hale getirmeyi hedefliyordu. Nitekim İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Kasım 2019'da yaptığı açıklamada 2015'te duran alımların yeniden açılması sayesinde toplam 54 bini aşkın korucunun görevde olduğunu gururla belirtmiştir. Aynı açıklamada, 2015'ten sonra genç korucular alınarak korucu camiasının yaş ortalamasının düşürüldüğü ve dinamik bir yapıya kavuşturulduğu vurgulanmıştır.

Özetle, çözüm süreci dönemi koruculuk için bir **dönüm ve ibret noktası** oldu; öyle ki PKK yandaşları korucuları siyasi şartları uygun görerek tehdit ettiler ve hatta yer yer canlarına zarar verdiler, bölgede alan hakimiyeti kurma noktasında bölge halkı ve korucular üstünde şiddete varan eylemlere giriştiler. Sonunda PKK yine şiddete başvurunca sistem varlığını korumakla kalmayıp yeniden güçlendirilme gereği duyuldu. Devlete kaybolan güvenin tamiri oldukça güç olmuştur. Bununla birlikte çözüm süreci deneyimi, gelecekte benzer bir barış arayışında koruculuk meselesinin nasıl ele alınması gerektiğine dair önemli dersler barındırmaktadır.

GK Sisteminin Mevcut Yapısı, Görev Tanımı ve Sorun Alanları

Günümüzde **Güvenlik Koruculuğu (GK) sistemi**, İçişleri Bakanlığı'na bağlı Jandarma Genel Komutanlığı'nın koordinesinde faaliyet gösteren bir yerel kolluk kuvvetidir. Yapısal olarak korucular, idari bakımdan kaymakamların, operasyonel olarak ise görev yaptıkları bölgenin jandarma komutanının emir-komutasına tabidir. 2016'daki düzenlemeyle tüm koruculara "**güvenlik korucusu**" unvanı verilmiş olsa da, fiiliyatta halen iki statü bulunmaktadır: kadrolu (maaşlı) güvenlik korucuları ve gönüllü korucular. **Kasım 2019 itibarıyla** İçişleri Bakanlığı verilerine göre 26 ilde toplam **54.007** kadrolu güvenlik korucusu görev yapmaktadır. Buna ek olarak hükümete yakın kaynaklar, gönüllü korucu sayısının ~20 bin olduğunu, emekli korucularla birlikte toplam camianın 100 bini aştığını belirtmektedir. Korucular ağırlıklı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde konuşludur, ancak 2015 sonrası Karadeniz Bölgesi'ndeki Örgütün Karadeniz -Amanoslar açılımı nedeniyle tehdit yüzünden;

- 2016/9576 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Erzincan, Erzurum, Hatay ve Osmaniye illerimiz GK istihdam edilen il kapsamına alınmıştır.
- 50.000 olan GK sayı sınırı 2016/9387 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile önce **55.000'e**, daha sonra 2018/11775 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile **60.000'e** çıkarılmıştır.

Mevcut görev tanımı itibarıyla güvenlik korucuları, sadece kendi köylerini değil ihtiyaç duyulan her yeri korumakla mükelleftirler. Jandarma ve diğer kolluk birimlerinin destekleyici unsurları olarak **terörle mücadele operasyonlarına katılmak**, sınır bölgelerinde **devriye ve keşif yapmak**, kritik altyapı ve tesislerin (barajlar, iletim hatları vb.) korunmasında görev almak, meskûn mahal operasyonlarında çevre emniyetini sağlamak gibi çeşitli fonksiyonlar icra etmektedirler (Milliyet, 2016). Özellikle son yıllarda koruculardan oluşturulan özel timler, profesyonel birliklerle beraber aktif çatışmalara girmektedir. Bu kapsamda **özel harekât niteliğinde korucu timleri** kurulması yönünde çalışmalar yapılmış; uygun şartları taşıyan korucuların özel eğitimden geçirilerek operasyonel timlere dahil edilmesine başlanmıştır. Örneğin 2019'da 226 korucu uzman çavuş olma eğitimine alınmıştır. Ayrıca binlerce korucunun uzman erbaş veya sözleşmeli personel statüsüne geçişi için başvuru toplandığı, önemli sayıda korucunun bu kadrolara kabul edildiği bildirilmektedir (Milliyet, 2016). Bu gelişmeler, GK sisteminin **profesyonelleşme** yönünde adımlar attığını gösterece, henüz tüm korucuları kapsayan yapısal bir dönüşüm tamamlanmış değildir.

Güvenlik Koruculuğu sistemi, önemli reformlar ve iyileştirmelerle güçlendirilmiştir. 2017 yılında, görevlerinde başarılı olan güvenlik korucularına, yıllık olarak aylık ücretlerinin iki katına kadar ödül verilmesi uygulaması başlatılmıştır. Bu ödül sistemine 2017 yılında 240, 2018'de ise 481 güvenlik korucusu dâhil edilmiştir. Ayrıca, yerel seçimlerde görevli olan tüm koruculara Bakan Oluru ile 500 TL ödül verilmiştir. Tüm güvenlik korucularına, emekliler de dâhil olmak üzere, harçsız silah taşıma hakkı tanınmıştır. Koruculuk sistemi kapsamında yapılan önemli düzenlemeler arasında 2016 ve 2018 tarihlerinde toplamda 10.000 ek güvenlik korucusu kadrosu ihdas edilmiştir. Bu sayede toplam kadro 60.000'e ulaşmıştır. Güvenlik korucularının gençleştirilmesi amacıyla 18.482 emekli güvenlik korucusu yerine 27.142 yeni güvenlik korucusu alınmış ve yaş ortalaması 44'ten 32'ye düşürülmüştür. Ayrıca, emekli olan korucuların çocukları ve kardeşlerine de güvenlik korucusu olarak istihdam olanağı sağlanmıştır.

Korucuların kimliklerinde yapılan değişikliklerle, artık güvenlik korucusu olarak adlandırılmaktadırlar ve iller arasında görevlendirilmeleri sağlanmıştır. Giyim, kuşam ve teçhizatları, Jandarma Genel Komutanlığı tarafından güvenlik kuvvetlerinin standartlarında temin edilmeye başlanmıştır. Ayrıca, aidiyet duygularını artırmak amacıyla yeni kimlik kartları dağıtılmış, gönüllü güvenlik korucularına da kimlik kartı verilmiştir. Güvenlik Korucularının operasyonel etkinliğini artırmak ve güvenli haberleşme sağlamak amacıyla "GK Haberleşme Sistemi Projesi" tamamlanmış ve 1.500 cep telefonu, GK tim komutanlarına dağıtılmıştır. Yaş ve hizmet sürelerini tamamlayan veya istifa eden güvenlik korucularına, operasyonel faaliyetlerde yeniden görev alma imkânı verilmiş, bu görevlendirilenlere tazminat ile görev yoluğu ödenmiştir.

Güvenlik Korucusu istihdam edilen il sayısı 22'den 26'ya çıkarılmıştır, Erzurum, Erzincan, Hatay ve Osmaniye illeri bu kapsamda eklenmiştir. Koruculara, İzmir Foça'da profesyonel eğitim verilmekte ve kendi bölgelerinde uzman erbaş olarak

görev yapma hakkı tanınmıştır. 2.244 güvenlik korucusu ve gönüllü güvenlik korucusu uzman erbaş olarak atanmış, güvenlik soruşturması devam eden 377 korucunun sayısı hedeflenen 5.000 güvenlik korucusuna ulaşacaktır.

Mevcut yapının **sorun alanlarına** bakıldığında birkaç başlık öne çıkmaktadır:

Personel Profili ve Eğitim: Korucu camiası uzun yıllar boyunca eğitim seviyesi görece düşük, kırsal kesimde yaşayan kişilerden oluşmuştur. Birçok korucu okuryazarlık düzeyi sınırlı, formel askerî eğitim almamış bireylerdir. Bu durum, görev ifasında **eğitim eksikliğine bağlı hatalara** yol açabilmektedir. Örneğin geçmişte bazı korucuların yanlışlıkla dost ateşi açarak askerlerin yaralanmasına veya ölmesine sebep olduğu vakalar basına yansımıştır (Akay, 2011). 2000'lerin ortalarında yapılan resmi bir değerlendirmede, binlerce korucunun zor şartlarda eğitildiği, silah kullanma ve çatışma hukuku konularında yetersizlikleri olduğu belirtilmiştir. Günümüzde Jandarma, korucular için hizmet içi eğitim programları düzenlemeye başlamıştır (örneğin Van'da 2019'da kapsamlı eğitim verilmiştir) ancak bu eğitimlerin sürekliliği ve etkililiği konusunda soru işaretleri sürmektedir.

Yaş ve Fiziksel Kapasite: Koruculuk sistemi 35 yıl "geçici" kaldığı için, ilk kuşak korucular uzun süre görevde kalmış ve yaşlanmıştır. 2015 öncesinde korucuların yaş ortalaması bir ara 45'i geçmişti. Pek çok köyde 60 yaşını aşmış korucular bulunmaktaydı. Bu durum, etkinliklerini düşürdüğü gibi sağlık sorunlarını da beraberinde getirmekteydi. Son dönemde genç alımlarla ortalama yaşın **33'e kadar düşürüldüğü** bildirilmektedir (Hurhaber, 2017). Yeni alınan korucular genelde 30-40 yaş altı ve fiziksel yeterliliği iyi kişilerden seçilmiştir. Bununla birlikte halen binlerce yaşlı korucu görevde olup daha hafif işlerde kullanılmaya çalışılmaktadır.

Statü ve İstihdam Güvencesi: Korucular uzun süre daimî personel sayılmayıp geçici sözleşmelerle çalıştırılmıştır. Bu yüzden sosyal hakları ve iş güvenceleri kısıtlıydı. Son düzenlemelerle koruculara emeklilik hakkı, sağlık sigortası, şehit olanlara/yaralananlara tazminat ve ailelerine maaş bağlanması gibi haklar tanınmıştır (Kaplan, 2022). Yine de koruculuk halen bir **kamu personeli** statüsüne tam anlamıyla denk değildir. Korucular devlet memuru değil, özel kanunla istihdam edilen geçici personel kategorisindedir. Bu durum, onların kendilerini "ikinci sınıf" hissetmelerine yol açabilmektedir. Maaşlar da uzun yıllar düşüktü; örneğin 2016 civarında aktif korucu maaşı ~1000 TL iken emekli korucu aylığı 750 TL idi. Son yıllarda yapılan zamlarla aktif korucu maaşı asgari ücret seviyesine yaklaşmıştır. Yine de iş güvencesi ve kariyer perspektifi olmadığından özellikle genç korucular gelecek endişesi taşımaktadır.

Aşiret ve Aile Bağlantıları: Koruculuk sisteminin kuruluşundan itibaren **aşiret yapısı** ile iç içe geçmesi, yapısal bir sorun alanı yaratmıştır. Devlet çoğu zaman korucu olarak belli aşiretlerin mensuplarını seçmiş, hatta bazı aşiret liderlerini korucu başı yaparak onların tüm akrabalarını silahlandırmıştır.

Disiplin ve Suç İddiaları: En ciddi sorun alanlarından biri, bazı korucuların **suç eylemlerine karışması** ve bunun cezasız kalması iddialarıdır. 1990'lı yıllar boyunca

korucuların işlediği iddia edilen çok sayıda suç kayıtlara geçmiştir. İçişleri Bakanlığı verilerine göre sadece 2006 yılında 4.972 korucu hakkında suç isnadıyla işlem yapılmış, bunlardan 853'ü tutuklanmıştır. Bu rakamlar, sistemin ciddi bir **denetim ve disiplin sorunu** yaşadığını ortaya koymaktadır.

Psikolojik ve Sosyolojik Yük: Uzun yıllar çatışma içinde yer almak, birçok korucuda psikolojik travmalara yol açmıştır. Sürekli tehdit altında yaşamak, hem PKK tarafından hedef alınma korkusu hem de kendi toplumu içinde dışlanma hissi yaratmıştır. Bu durum, korucuların moral motivasyonunu olumsuz etkileyebilmektedir. Ayrıca bazı korucular, özellikle barış dönemlerinde kendilerini "işlevsiz" hissederek aidiyet duygusu kaybı yaşayabilmektedir. Genç nesil korucular arasında zaman zaman **mesleki tatminsizlik** görülmektedir; zira çatışma döneminde "kahraman" muamelesi gören bu kişiler, sakin dönemlerde değersizleştiklerini düşünmektedir. Bu dalgalanmalar, sistemin sürdürülebilir motivasyon yapısını zedeleyebilmektedir.

Yukarıdaki sorun alanları, GK sisteminin hem verimliliğini düşürmekte hem de toplumda sisteme yönelik güveni sarsmaktadır. Buna karşın sistemin kamu güvenliğine katkıları da yadsınamaz düzeydedir. Bu nedenle sonraki bölümlerde toplumsal etkiler ve güvenlik boyutu detaylandırılırken, bu sorun alanlarının sebeplerine ve sonuçlarına da atıf yapılacaktır.

Korucuların Toplumsal Kimliği, Aile Yapısı ve Sosyolojik Etkiler

Koruculuk sistemi, doğası gereği sadece bir güvenlik yapısı olmayıp aynı zamanda **toplumsal ilişkileri derinden etkileyen** bir olgudur. Özellikle Türkiye'nin doğu ve güneydoğusundaki Kürt toplumunun sosyal dokusu içerisinde korucular ayrı bir yer işgal etmektedir. Bu bölümde korucuların toplumsal kimliği, aile ve aşiret yapıları içindeki yeri ve sistemin sosyolojik yansımaları ele alınacaktır.

Toplumsal Kimlik ve Algı: Korucular, bulundukları yörede farklı kesimler tarafından oldukça **uç algılarla** tanımlanmıştır. Bir kesim için korucular **"vatansever"** kişiler olup teröre karşı devleti koruyan kahramanlardır; başka bir kesim için ise **"hain"** veya **"işbirlikçi"** olarak görülürle. Özellikle PKK sempatisi veya korucu karşıtı çevrelerde **"korucu"** kelimesi ihanetle eş anlamlı kullanılagelmıştır. Bunun aksine, devlet yanlısı çevrelerde korucular milli birliğin sadık bekçileri olarak anlatılmıştır. Bu keskin algı farkı, korucuların iki arada kalmış bir kimlik yaşamasına yol açmıştır. Bu ikilem, Mehmet Seyman Önder'in "Devlet ve PKK İkileminde Korucular" eserinde de vurgulanmış; korucuların hem PKK'ye hem devlete karşı bakış açıları incelenmiştir (Öztürk, 2015). Önder'in saha araştırmasına göre, korucular kendilerini genelde **devlete sadakatle bağlı Türk vatandaşı** olarak tanımlarken, terör yanlısı olanlar korucuları Kürt halkına ihanet etmekle suçlamaktadır. Bir korucunun ağzından yansıyan şu cümle kimlik algısını özetler niteliktedir: "Biz hep devletin yanındayız, devlete karşı gelen Türk de olsa Kürt de

olsa biz onlara tepki gösterdik, göstermeye de devam edeceğiz" (Kaplan, 2022). Yani korucuların kendi anlatısında öncelik etnik kimlikte değil, **devlete bağlılıkta** olmaktadır.

Aile ve Aşiret Yapısı: Koruculuk, çoğunlukla **aile mesleği** haline gelmiştir. Bir korucu babanın oğlunun da korucu olması yaygın bir durumdur. Hatta sistemin ilk kurulduğu yıllardan itibaren **baba-oğul, amca-yeğen, kardeş** şeklinde aile boyu koruculuk örnekleri sıkça görülmüştür. Bunun temel nedeni, devletin bir köyde korucu ihtiyaı olduğunda ilk önce mevcut korucuların güvendiği yakınlarını önermesi ve işe alımın bu şekilde gerçekleşmesidir. Bu durum bir yandan korucular arasında sıkı **akrabalık bağlılarıyla örülü** bir dayanışma ağı oluşturmuştur.

Toplumsal Eşitsizlikler ve G: Koruculuk sistemi, sadece bir güvenlik mekanizması değil, aynı zamanda **devletin eşitsizliklerle mücadele ve sosyal bütünleşme politikalarındaki işlevsel bir aracı** olarak da değerlendirilebilir. Devletin özellikle kırsal bölgelerde uzun yıllar boyunca sınırlı varlık gösterebildiği koşullarda, koruculuk sistemi aracılığıyla **devlet-toplum etkileşimi güçlenmiş**, böylece **kamusal otoritenin görünürlüğü** artmıştır.

1990'lı yıllarda yaşanan yaygın g dalgaları, Kürt köylüsünü yerinden ederken, koruculuk sistemine dahil olan köylerin büyük ölçüde **yerleşim sürekliliğini koruyabilmesi**, devlete önemli bir **meknsal ve sosyal istikrar** kazandırmıştır. Devlet, bu sayede yalnızca kırsal nüfusun tamamen boşalmasını nlememiş, aynı zamanda **coğrafi kontrolünü ve toplumsal bütünlüğünü koruma imkanını** da elde etmiştir. Bu durum, sadece güvenlik açısından değil, aynı zamanda **kamusal hizmetlerin devamlılığı ve yerel kalkınma politikalarının uygulanabilirliği** açısından da önem arz etmektedir.

Ekonomik olarak değerlendirildiğinde, koruculuk sistemi, **yoksullukla mücadele ve düzenli gelir sağlama** bakımından dezavantajlı gruplara ulaşmakta devletin en etkin mekanizmalarından biri olmuştur. Düşük gelirli, çoğunlukla eğitime erişimi sınırlı olan bu kırsal nüfus kesimleri, koruculuk sayesinde **devletle kurumsal bir bağ** kurmuş; sağlık hizmetlerinden emeklilik sistemine, maaş ödemelerinden çocuklara yönelik burslara kadar çeşitli kamusal imkanlardan faydalanabilmiştir. Böylece devlet, sosyal koruma politikalarını ulaştırmakta zorluk yaşadığı gruplara **doğrudan temas sağlamıştır**.

Sosyo-politik açıdan bakıldığında ise koruculuk sistemi, **devletin meşriyetini artırıcı bir rol** stlenmiştir. PKK tehdidiyle karşı karşıya olan bölgelerde halkın bir kısmı ile **güven ilişkisi tesis eden devlet**, bu sistem aracılığıyla hem yerel bilgi akışını hem de **toplumsal kontrol kapasitesini** güçlendirmiştir. Korucuların toplumsal kimlikleri üzerinden devleti temsil etmeleri, yerel ölçekte **devletin mevcudiyetini ve otoritesini pekişirmiştir**.

Sonuç olarak, koruculuk sistemi; devletin toplumsal eşitsizliklerle mücadele, kamu hizmetlerinin yaygınlaştırılması, güvenliğin sağlanması ve toplumsal entegrasyonun güçlendirilmesi gibi temel alanlarda **ok yönlü katkılar sağlayan bir kamu politikası enstrümanı** olmuştur. Sosyal devlet ilkesiyle güvenlik yaklaşımını

sentezleyen bu yapı, yerel düzeyde devletin varlığını hem **fiziki hem de sembolik olarak kurumsallaştırmasına** katkı sunmuştur.

Korucular bedeller ödemiştir. Birçok korucu ailesi, PKK tarafından "hain" ilan edildiği için örgütün hedefi olmuş, suikasta uğramıştır. **Resmi rakamlara göre yaklaşık 2 bin korucu çatışmalarda hayatını kaybetmiş, 3 binden fazlası yaralanarak gazi olmuştur.** Ayrıca PKK, misilleme olarak korucuların eş ve çocuklarını kaçırıp öldürme gibi eylemlerde de bulunmuştur (bazı dramatik vakalar kamuoyuna yansımıştır). Bu nedenle korucular ve aileleri de sürekli bir **can güvenliği endişesi** ile yaşamak zorunda kalmıştır. Bazı korucu aileleri çocuklarını okula gönderemez hale gelmiş, özellikle 1990'larda "korucu çocukları" PKK sempatisini mahallelerde şiddete uğrayabilmiştir. Bu da korucuların ailelerini nispeten izole bir yaşam sürmeye itmiştir.

Kadın Korucular ve Cinsiyet Boyutu: Koruculuk tarihi boyunca büyük ölçüde erkek egemen bir yapı olmuştur. Ancak son yıllarda **kadın korucular** da sisteme dahil edilmeye başlanmıştır. Özellikle 2017 sonrasında bazı illerde (Tunceli, Ağrı, Van vb.) kadın korucular yemin ederek göreve başlamıştır (CNNTURK, 2013). 2016 verilerine göre kadın korucu sayısı 350 civarındayken, yeni alımlarla bu sayı **400'ü geçmiş** ve 26 ile yayılmıştır. Kadın korucuların sisteme girişi, toplumsal açıdan farklı etkiler yaratmıştır.

Özellikle kadın korucular, köylerdeki arama-tarama faaliyetlerinde kadınlara yönelik işlemlerde (arama yapma gibi) daha uygun bir seçenek sunmaktadır. Ayrıca propaganda faaliyetlerinde kadın korucuların varlığı, devletin bölgedeki kadınlara ulaşması açısından yeni imkanlar yaratabilir. Kadın korucuların kendi beyanlarında, başlangıçta köylerindeki erkeklerden tepki gördükleri; ancak zamanla kabul edildikleri belirtilmektedir (Örneğin Tunceli'nin bir köyündeki 10 kadın korucu, verdikleri demeçte başlangıçta tereddüt yaşadığını fakat sonra destek gördüklerini aktarmıştır) (CNNTURK, 2013).

Çocuklar ve Gençler Üzerindeki Etkiler: Koruculuk sistemi, kamu otoritesinin sınırlı olduğu kırsal ve dağlık bölgelerde, koruculuk sistemi sayesinde devletin bu ailelerle kurduğu doğrudan temas, çocukların kamusal hizmetlerden faydalanma imkanını artırmıştır. Koruculuk görevini üstlenen ebeveynler, birçok kırsal ailede devletle ilk temas kuran birey olmuştur. Bu temas, çocukların da kamu kurumlarını tanımasına, devletin kapsayıcı yüzüyle erken yaşta karşılaşmasına zemin hazırlamıştır. Aynı zamanda, bazı ailelerde "devletle uyumlu bir yaşam tarzı" fikri çocuklara da sirayet etmiş; böylece toplumsal aidiyet ve hukuk devleti bilinci genç yaşta oluşmuştur.

Son yıllarda devletin attığı yapıcı adımlar –örneğin korucu çocuklarına yönelik burslar, istihdamda pozitif ayrımcılık uygulamaları ve mesleki yönlendirme destekleri– koruculuk sisteminin eğitimsel ve sosyoekonomik destek mekanizmasına dönüşmesini sağlamaya başlamıştır. Bu gelişmeler, kırsalda büyüyen gençlerin silahlı güvenlik rolüne sıkışmaktan kurtularak alternatif kimlik ve meslek arayışlarına yönelmelerine imkân tanımaktadır.

Ayrıca, bazı bölgelerde korucu çocukları devlet tarafından açılan yatılı bölge okullarına, meslek liselerine veya üniversitelere yönlendirilmiş; bu durum onların toplumsal hareketliliklerini artırmış, daha üst toplumsal katmanlara geçişlerini kolaylaştırmıştır. Bu yönüyle koruculuk sistemi, doğru sosyal politikalarla desteklendiğinde kırsaldaki çocukların devlete entegrasyonunu artırır ve kırılğan gruplar için fırsat eşitliğini teşvik eden bir mekanizma haline gelebilir.

Sonuç olarak, koruculuk sisteminin sadece bir güvenlik stratejisi değil, kırsal kalkınma ve toplumsal bütünleşme aracı olarak da işlev görebileceği; özellikle çocuklar ve gençler açısından uygun yönlendirme ve desteklerle pozitif bir toplumsal mirasa dönüşebileceği görülmektedir. Devlet, son dönemde bu döngüyü kırmak için bazı adımlar atmıştır: Korucuların çocuklarına yönelik burslar, pozitif ayrımcılık uygulamaları gibi destekler sunulmaya çalışılmaktadır.

Koruculuk ve Toplumsal Güven

Koruculuk sisteminin toplumsal güven açısından olumlu yorumlanabilecek yönleri, devletin uzun yıllar boyunca otorite boşluğu yaşadığı, kamu hizmetlerinin sınırlı ulaştığı ve güvenlik zafiyetlerinin kronikleştiği kırsal bölgelerde, devlet-toplum ilişkilerinin yeniden tesisi açısından değerlendirilmelidir. Bu sistem, yerel halkın içinden seçilen bireylerin kamu güvenliğinde görev almasını sağlayarak hem devletin sahadaki görünürlüğünü hem de güvenlik hizmetlerinin meşruiyetini artırmıştır.

Korucular, özellikle çatışmalı dönemlerde yalnızca silahlı bir unsur olarak değil, devletin temsilcisi ve arayüzü işlevi görmüş; böylece vatandaşlar ile güvenlik bürokrasisi arasında bir bağ kurucu rol üstlenmişlerdir. Birçok bölgede, korucuların varlığı sayesinde yol kesme, adam kaçırma, baskın gibi olayların azaltıldığı ve halkın günlük yaşama dair güvenlik algısının olumlu yönde değiştiği gözlenmiştir. Bu durum, bireylerin devlete olan bağlılığını ve güvenini artırmış, devletin koruma kapasitesine dair inancı pekiştirmiştir.

Ayrıca, bazı bölgelerde korucular, sadece güvenlik değil; sosyal dayanışma, köylerin yeniden inşası, ekonomik destek mekanizmalarının yerel dağıtımı gibi konularda da aktif rol alarak, toplum içi güven bağlarını yeniden kurma çabasında bulunmuşlardır. Korucu ailelerinin devlete daha sıkı entegre olması, bu ailelerin eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik hizmetlerine erişiminde iyileşmeler doğurmuş, bu da kamusal güvene katkı sunmuştur.

Güvenlik ve Asimetrik Tehditlerle Mücadelede Güvenlik Korucularının Rolü (Sınır Ötesi İşlevleri Dahil)

Türkiye'nin yaklaşık 40 yılı bulan terörle mücadelesinde güvenlik korucuları, **asimetrik tehditlerle mücadelede** kritik bir rol oynamıştır. PKK gibi gayrinizami harp taktikleri kullanan, kırsal alanlarda gizlenebilen bir örgüte karşı, devlete sadık yerel unsurların desteği stratejik bir hamledir. Bu bölümde GK'ların güvenlik boyutundaki

işlevleri ve zaman içinde üstlendikleri roller gerek yurt içi gerek sınır ötesi operasyonlar bağlamında ele alınacaktır.

Yerel Arazi Bilgisi ve İştiharat Desteği: Korucuların belki de en önemli katkısı, içeriden bilgi sağlama ve araziye hakimiyet konusundadır. Yabancı bir coğrafyada operasyon yapan düzenli ordu birliklerinin aksine korucular, kendi köylerini ve civarını karış karış bilen kişilerdir. Bu sayede terörist grupların **ikmal yolları, saklanma yerleri, geçiş gzerghları** hakkında güvenlik glerine değerli bilgiler aktarmışlardır. Korucular; dere yatakları, mağaralar, patika yollar gibi detayları bildikleri için askere rehberlik etmiş; pusu noktalarının belirlenmesinde katkı sunmuştur. Özellikle 1990'larda korucuların rehberliği olmadan düzenlenen bazı operasyonlarda birliğin araziye uyum sağlayamaması ve zayıat vermesi gibi olaylar yaşanmış, bu da korucuların mevcudiyetinin önemini ortaya koymuştur. Dolayısıyla korucular, **asimetrik harp ortamında bilgi avantajı** sağlamış; "düşmanı tanıyan yerel güç" olarak görev yapmıştır (Balta, 2015).

Operasyonel Destek ve atışma Kabiliyeti: Her ne kadar korucuların resmi görevi kendi köylerini savunmak olsada, pratikte çoğu zaman doğrudan çatışmalara girmişlerdir. Koruculardan oluşturulan timler, profesyonel askerlerle birlikte dağ operasyonlarına katılmış; mevzi tutma, atış desteği sağlama, arama-tarama yapma gibi görevler almıştır. Özellikle kendi köylerine veya yakınlarına saldırı olduğuunda korucular n cephede çarpışmıştır. Tarihte birçok örnekte, korucu birliklerinin PKK saldırılarını pskrttğu kaydedilmiştir. Korucuların avantajı, teröristlerin hareket tarzını **tanımaları** ve onlarla aynı dili konuşmalarıdır. Bu sayede gece operasyonlarında dahi ses ve iletişim unsurlarını ayırt edebilmektedirler.

GK'lar ayrıca **sabit noktaların korunması** görevini üstlenerek, profesyonel birliklerin daha esnek kullanılmasına olanak tanımıştır. Örneğin karakol vre emniyeti, kritik geçitlerin nöbeti, köy giriş-çıkış kontrolü gibi işler korucularca yapılınc; jandarma ve komando birlikleri saldırı operasyonlarına odaklanabilmiştir. Bu anlamda korucular, düzenli orduya **lojistik ve sayısal avantaj** kazandırmıştır. Bu durum, PKK'nin eylem kabiliyetini sınırlandırmıştır. Özellikle geceleri korucu devriyelerinin olması, PKK'nin köylere erzak ve propaganda için inişlerini güçleştirmiştir. Bir anlamda GK sistemi, **coğrafı alan kontrolü** stratejisine hizmet etmiş ve devlet lehine bir alan hakimiyeti yaratmıştır.

Sınır tesi İşlevler: Güvenlik korucularının sadece yurt içinde değil, gerektiğinde sınır ötesinde de kullanıldığı görülmektedir. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kuzey Irak'ta PKK'ya karşı düzenlediği büyük operasyonlara (rneğin 1997 Zap operasyonu, 2008 Kandil operasyonu gibi) bazı korucuların katıldığı bilinmektedir. Korucular zellikle Irak sınırındaki aşiretlerden seçilerek sınırın öte tarafındaki akrabaları ve arazi konusunda destek sağlamıştır. Nitekim **17 Haziran 2020'de Haftanın bölgesinde başlatılan sınır ötesi operasyona korucular da katılmıştır**. Bu katılım, çoğunlukla gönüllülük esasına dayalı olmuş; kendi köyünü PKK'den temizlemek isteyen veya intikam motivasyonu olan korucular, orduyla birlikte Irak topraklarına geçmiştir. Sınır tesi işlevlerin bir diğerı, **sınır hattında devriye ve gözetleme** yapmaktır.

Özellikle Suriye ve Irak sınırındaki kritik geçitlerde korucu birlikleri görevlendirilmiş, kaçakçılık ve terörist sızmalara karşı set oluşturulmuştur.

Diğer Asimetrik Tehditler: Korucuların ana hedefi PKK olmakla birlikte, zaman zaman diğer tehdit unsurlarına karşı da kullanılmışlardır. Yine Suriye İç Savaşı sürecinde IŞİD'in sınır ötesi roket saldırıları döneminde, korucular sınır köylerinde halka siper olmuş, olası sızmalara karşı tetikte durmuştur. FETÖ darbe girişimi sonrası doğuda FETÖ bağlantılı askerlerin firar edip kırsalda saklanma ihtimaline karşı bile korucular seferber edilmiştir. Yani korucular, her tür **düzensiz tehdide** karşı esnek bir yardımcı güç olarak konumlanmıştır.

Başarılar ve Kayıplar: Korucular terörle mücadelede birçok başarı elde etmiş, fakat bedelini de canlarıyla ödemişlerdir. Resmî açıklamalara göre bugüne dek **2 bini aşkın korucu şehit** düşmüş, binlercesi yaralanmıştır. Bu, korucuların mücadeleye ne denli dahil olduğunun acı bir göstergesidir.

Stratejik açıdan değerlendirildiğinde, GK sistemi Türkiye'nin asimetrik tehditlere karşı **maliyet-etkin bir savunma mekanizması** olarak görülmüştür. Düzenli ordu mensuplarının eğitimi ve lojistiği düşünüldüğünde, yerel milis güçlerin devreye sokulması bazı açılardan avantajlıdır: Hem yerel desteği gösterir hem ekonomik maliyeti nispeten düşüktür hem de uluslararası alanda "halk PKK'ya karşı savaşıyor" şeklinde bir meşruiyet argümanı yaratır. Nitekim devlet yetkilileri sıkça "korucular bölge halkının teröre karşı duruşunun kanıtıdır" söylemini dile getirmiştir.

Eğitim, Motivasyon, Aidiyet ve Değer Sistemleri

Koruculuk sisteminin sürdürülebilirliği ve etkinliği, büyük ölçüde korucuların **eğitim düzeyine, motivasyonuna, aidiyet hissine ve benimsediği değerler sistemine** bağlıdır.

Eğitim ve Yetiştirme: GK sistemine dahil olan bireylerin formel eğitimi çeşitli düzeylerde, ancak genel tablo eğitim seviyesinin düşük olduğu yönündedir. Birçok korucu ilkokul mezunu, hatta bir kısmı okuryazar değildir. Geleneksel olarak korucu alımlarında eğitim şartı aranmamış, daha çok fiziksel yeterlilik ve sabıka kaydının temiz olması kriteri uygulanmıştır. Bu durum, korucuların modern güvenlik anlayışı ve hukuk bilgisi konusunda eksik kalmasına yol açmıştır. Son yıllarda bu açığı gidermek üzere **hizmet içi eğitim programları** başlatılmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı, görevdeki koruculara belirli periyotlarla eğitim seminerleri düzenlemekte; atış talimi, ilk yardım, temel hukuk bilgisi, insan hakları, harita okuma, telsiz kullanımı gibi konularda dersler vermektedir.

Motivasyon Kaynakları: Koruculuk sistemini yalnızca maddi kazanımlar ya da zorunluluklar üzerinden değerlendirmek, bu kurumsal yapının sosyo-kültürel derinliğini yeterince kavrayamamıza neden olur. Özellikle **vatan sevgisi, millet bağlılığı, bayrağa sadakat ve dini değerler** üzerinden şekillenen **manevi motivasyonlar**, birçok korucu açısından görevin sadece bir iş değil, **bir kutsal**

sorumluluk haline gelmesini sağlamıştır. Bu durum hem devletin toplumsal meşruiyetini pekiştirmiş hem de bireylerin görev bilinciyle hareket etmelerine zemin hazırlamıştır.

Bazı korucuların, **yakınlarını PKK saldırılarında kaybetmiş olması**, bu kişilerin koruculuğa duygusal ve ideolojik bir bağlılıkla yönelmesini beraberinde getirmiştir. Bu bağlamda koruculuk, sadece bir istihdam değil; aynı zamanda **adalet arayışının, şehitlerin intikamını alma arzusunun ve devlete olan sadakatin görünür hale gelme biçimidir.**

Özellikle **muhafazakâr değer dünyasına sahip** olan korucular için, devlet bir yandan "bayrak" tır, öte yandan "din" dir. **"Din ü devlet" anlayışı**, geleneksel toplumsal yapılarda devlete karşı duyulan sadakatin temelini oluşturur. Bu çerçevede koruculuk, yalnızca bir güvenlik görevi değil; **dini ve milli değerleri koruma görevi** olarak içselleştirilmiştir. Devlete hizmet etmek, onlar için **mille ve mukaddesata hizmet etmekle eşdeğerdir.**

Bu değer temelli motivasyonlar, koruculuğun **psikolojik sürdürülebilirliğini ve toplumsal kabulünü** de artırmıştır. Korucuların bu değerler sayesinde toplumda saygınlık kazanması, genç nesiller için de bir **kimlik modeli** oluşturmuş; devletle vatandaş arasında simbiyotik bir bağlılık ortaya çıkarmıştır.

Devletin son yıllarda motivasyonu artırmak amacıyla attığı adımlar –özlük haklarının iyileştirilmesi, onurlandırma törenleri, madalya verilmesi ve dernekleşmeye destek– aslında bu **manevi aidiyet hissini pekiştiren araçlar** olmuştur. Özellikle törenlerdeki sembolik unsurlar (bayrak, marş, dua gibi) bu motivasyonun canlı tutulmasında ciddi rol oynamaktadır.

Aidiyet ve Kimlik: Korucuların devlete ve topluma aidiyeti meselesi çift boyutludur. Bir tarafta resmî ideolojiye bağlanma ve devlet kimliğine entegre olma çabası, diğer tarafta kendi toplumu içinde yaşadıkları dışlanmışlık hissi vardır. Bir korucu için belki de en gurur verici an, bir generalin ya da valinin onu tebrik etmesi, devlet töreninde isminin anılmasıdır. Bu gibi durumlar, "devletin bir parçası olma" hissini güçlendirmektedir. Korucular kendilerini **devlet ailesinin bir ferdi** olarak görmekte ve bu aidiyetle gurur duymaktadır.

Değer Sistemleri: Koruculuk sistemi, yalnızca bir güvenlik önlemi değil; aynı zamanda bir değer sisteminin görünür hale geldiği toplumsal bir yapıdır. Korucuların büyük çoğunluğu muhafazakâr ve kırsal kesimlerden gelen bireylerdir; bu durum onların dünyayı anlamlandırma biçimlerini, görev algılarını ve devlete bağlılıklarını İslami ve millî referanslarla açıklamalarını beraberinde getirmiştir.

Korucular açısından görev, çoğu zaman bir "cihad" ya da "mukaddes görev" olarak algılanmaktadır. Bu bakış açısı, İslam inancında "vatan müdafaasının imanın bir gereği" olduğu anlayışına dayanır. Nitekim tarih boyunca Müslüman toplumlarda din ve vatan savunması birbirinden ayrılmamış; devletin bekası, ümmetin güvenliğiyle özdeş görülmüştür. Korucuların PKK karşısında konumlanması

da bu çerçevede şekillenmiş; örgüt, yalnızca devlete değil aynı zamanda İslam'a, bayrağa ve milletin manevi değerlerine saldıran bir unsur olarak görülmüştür.

Bu değer sistemi, korucuların motivasyonunu ve dayanıklılığını artırmıştır. Zor doğa koşullarında, maddi imkânsızlıklar içinde görev yapan korucular, sabır, tevekkül, şehadet bilinci gibi İslami kavramlardan güç alarak görevlerini sürdürmüşlerdir. Özellikle şehitlik mertebesine duyulan derin saygı, bu sistemin içsel meşruiyetini pekiştirmiş; koruculuk sadece bir istihdam değil, bir inanç görevi ve sadakat yemini olarak içselleştirilmiştir.

Motivasyon ve Değerlerin Kesişimi: Korucuların motivasyonunu sürdürülebilir kılmak için, onların değer sistemlerine uygun yöntemler izlemek gerekir. Koruculuk sisteminin uzun ömürlü ve istikrarlı biçimde varlığını sürdürebilmesi, sadece ekonomik ve güvenlik politikalarına değil, aynı zamanda **korucuların iç dünyasını besleyen manevi değerler sistemine uygun bir yaklaşıma** da bağlıdır.

Sonuç

Güvenlik Koruculuğu Sistemi, Türkiye Cumhuriyeti'nin terörle mücadelesindeki en yerli ve en meşru savunma hatlarından biridir. Bu sistem, yalnızca sınır hattındaki askeri çatışmalarda değil; aynı zamanda **devletin vatandaşına uzanan eli, milletin onurlu evlatlarının vatanına sahip çıkma iradesi** olarak değerlendirilmelidir. **Koruculuk, ezanın susmaması, bayrağın inmemesi, toprağın bölünmemesi için verilen sivil bir mücadelenin adıdır.**

Bugün, devletin dört bir yanında barış ve güven ortamı kurulmuşsa, bunda koruculuk sisteminin sağladığı caydırıcılığın ve toplumsal dokuda oluşturduğu millî direnç hattının katkısı büyüktür. **Korucular, sadece silahlı birer unsur değil; aynı zamanda Türk milletinin devletine sadakatle bağlı, şerefli, imanlı evlatlarıdır.** Onların varlığı, dağdaki teröristle mücadeleden öte bir anlam taşır: Bu varlık, halkın devlete duyduğu güvenin kırsaldaki sembolüdür.

Geçmişte "çözüm süreci" adı altında koruculuk sisteminin görmezden gelinmesi, terör örgütü PKK'nin taleplerinin meşrulaştırılması çabalarına zemin hazırlamıştır. **Bu tür zaafıların ne devlete ne millete kazandırdığı ortadadır.** Tecrübeyle sabittir ki; terörle müzakere değil, mücadele edilir. Korucular, bu mücadelenin en sahici aktörlerindendir. Bu nedenle, **PKK'nin asla kabul edilemeyecek talepleri arasında yer alan koruculuğun kaldırılması gibi önerilerin, devleti zaafa uğratacak sonuçlar doğuracağı unutulmamalıdır.**

Koruculuk sistemi sadece bir güvenlik aracı değil, aynı zamanda kırsalda istihdam sağlayan, gençleri ve aileleri devlete bağlayan, aidiyet duygusunu canlı tutan bir sosyo-politik yapıdır. Koruculuk sayesinde binlerce genç, dağa çıkmak yerine devlete hizmet etmeyi seçmiş; binlerce aile, çatışmanın ortasında bile devleti yanında hissetmiştir.

Bu bağlamda yapılması gereken, sistemin eksikliklerini görüp **daha profesyonel, daha donanımlı, daha insan odaklı bir koruculuk modeli** geliştirmektir. Eğitim imkanlarının artırılması, özlük haklarının güçlendirilmesi, psikososyal desteklerin sunulması, kadın korucuların teşvik edilmesi gibi adımlar, sistemin hem etkinliğini artıracak hem de toplumsal desteğini pekiştirecektir.

Sonuç olarak, güvenlik koruculuğu sistemi, **devletin direnci, milletin güveni, vatanın teminatı** niteliğindedir. Bu sistemin geçmişte olduğu gibi bugün de zm süreçlerinde göz ardı edilmesi, sadece sahada boşluk yaratmakla kalmaz; aynı zamanda halkın devlete duyduğu güveni sarsar. Bu yüzden koruculuk, her türlü reform ihtiyacına açık olmakla birlikte, **Türkiye'nin güvenlik mimarisinin vazgeçilmez bir parçası** olarak görülmeli, güçlendirilmeli ve geleceğe daha sağlam bir vizyonla taşınmalıdır. Çünkü bu mücadele, yalnızca bugünün değil, **gelecek nesillerin de selameti için verilmektedir.**

Koruculuk Sisteminin Geleceği İçin Yenilikçi Modeller

Sözleşmeli Koruculuk Modeli

Koruculuk sistemi, "geçici olma" kavramı altında kalıcı hale gelmiştir. Bu durum, motivasyon eksikliklerine ve kurumsal esnekliğin zayıflamasına yol açmaktadır. Bu sebeple, "sözleşmeli uzman erbaşlık" ya da "sözleşmeli er/erbaşlık" modeline benzer bir sistemin uygulanması faydalı olabilir. Bu sistemde:

- Korucular, 3 veya 5 yıllık sözleşmelerle göreve başlar,
- Performans, disiplin, sağlık ve diğer kriterlere göre sözleşmeleri yenilenebilir ya da sonlandırılabilir,
- Başarılı olanlar, sivil kadro, uzman erbaşlık veya AFAD gibi kurumlara geçiş hakkı kazanabilir.

Faydaları:

- Tembellik önlenir, performans kriterleri korucuların sürekli hazır olmalarını sağlar.
- Akraba ve aşiret temelli atamalar engellenir, çünkü her sözleşme objektif değerlendirmeye dayanır.
- Devlet için maliyet kontrolü sağlanır, ihtiyaç fazlası kadrolar doğal bir süreçle elenir.

Çok Amaçlı “Korucu Görev Havuzu” Modeli

Korucular sadece silahlı güvenlik için değil, devletin diğer alanlarında da destek sağlayabilirler:

- Afet müdahale (AFAD destek timleri),
  - Orman yangınlarıyla mücadele, kaçak avcılıkla mücadele,
  - Sınır hattında izleme ve drone destekli mobil gözetleme.
- Bu model, korucuların yıl boyu görevde olmalarını ve çok yönlü yetkinlik kazanmalarını sağlar. Özellikle kırsalda, korucular “devletin çok işlevli gözü” haline gelirler.

“Korucu Akademisi” ile Eğitimli ve Sertifikalı Kadro

Korucuların mesleki becerileri artırılmalı, sadece “ateş eden” değil, “okuyan, yorumlayan, koruyan” bireyler olmaları sağlanmalıdır. Bu amaçla:

- Bölgesel Korucu Akademileri kurulmalı,
- Eğitim sonunda sertifika ve rütbe sistemleri (rneğin “Kıdemli Korucu”) getirilmelidir.

Kadın Koruculuğunun Stratejik Genişlemesi

Kadınların koruculuk içinde daha fazla yer alması:

- Terörle mücadelede kadın militanlara daha kolay ulaşım sağlar,
  - Kadına yönelik şiddet vakalarında devletin şefkat yüzünü temsil eder,
  - Erkek egemen yapıda yeni bir paradigma oluşturur.
- Kadın koruculara psikososyal destek programları ve toplumsal cinsiyet farkındalık eğitimleri sunulabilir.

Koruculuğun “Sivil Entegrasyona” Dönüşümü.

Görev sürelerini tamamlayan korucular için:

- Köy okullarında yardımcı personel olarak görev alabilirler,
- Kırsal güvenlik danışmanlığı yapabilirler,
- Tarımsal yayım hizmetlerine katılabilirler. Bu geçişler, korucuların topluma entegre olmalarını sağlar.

Korucu Kooperatifleri ve Kırsal Ekonomik Geçiş

Korucuların emeklilik sonrası işsizlik kaygıları, sisteme bağılılıklarını zayıflatmaktadır. Bu nedenle:

- Devlet desteğiyle Korucu Kooperatifleri kurulmalı,
- Tarım, hayvancılık, doğal ürün üretimi gibi alanlarda eğitim ve finansal destek sağlanmalıdır. "Silahını bırak, işini kur!" yaklaşımıyla sosyal dönüşüm sağlanabilir.

Veri Tabanlı İzleme ve Denetim

Yeni modelde her korucu için:

- Eğitim karnesi,
  - Görev başarı puanı,
  - Sosyal uyum ve disiplin sicili tutulmalıdır.
- Bu sistem, sözleşme yenileme süreçlerini objektif hale getirir ve aşiret etkilerini ortadan kaldırır.

Koruculuk sistemi artık yalnızca çatışan bir yapıdan ibaret olmamalıdır. Devlet ve vatandaş arasında çok boyutlu bir iş birliği platformuna dönüşmelidir. Bu evrim:

- Kırsal barışı pekiştirir,
- Devletin halkla simbiyotik ilişkisini güçlendirir,
- Türkiye'nin güvenlik kapasitesini sürdürülebilir hale getirir.

Kaynaklar

Akay, H. (2011) *"Koruculuk Meselesi"*

Arap, İ., & Erat, V. (2015). *Bir kamu politikasının analizi: Türkiye’de geçici köy koruculuğu. Mülkiye Dergisi, 39(4), 73–108.*

Artıgerek (2021) *"TSK’nın sınır ötesi harekâtına gitmeyi reddeden korucular silah bıraktı"*

Balta, E. (2015) *"Köy koruculuğu ve Çözüm Süreci"*

Balta, E., Yüksel, M., & Acar, Y. G. (2015). *Geçici köy koruculuğu sistemi ve "özüm süreci": Nihai rapor. SÜREÇ Araştırma Merkezi.*

Cartner, H. (2006) *"Köy korucu sisteminin kaldırılması, köy korucularının katıldıkları suistimallerin soruşturulması ve sorumlu tutulmaları"*

CNNTURK (2013) *"Tunceli’deki kadın korucular ilk kez konuştu"*

Hurhaber (2017) *"Terörle mücadelede yeni dönem! Korucu özel harekât"*

Kaplan, T. (2022). *Koruculuk Mesleğinin Kadın Profili. Uluslararası İnsan Çalışmaları Dergisi / International Journal of Human Studies, 5(9), 64–79.*

Karataş, Ş. (2015). *Korucular devletle örgüt arasında uzlaşma iradesini bekliyor. Evrensel.*

Karataşoğlu, S., & Akpınar, M. (2011). *Geçici köy koruculuğu sistemi üzerine bir saha çalışması: Beytüşşebap örneği. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 10(38), 367–396.*

Maltaş, R. (2016) *"İsim Değişikliği Korucuları Sevindirdi".*

Milliyet (2016) *"Köy korucuları uzman çavuş olabilecek".*

Öztürk, M. Merve (2015) *"Devlet ve PKK İkileminde Korucular"*

Wikipedia, (2025) *"Hamidiye Alayları"*

TÜRKİYE'DE GÜVENLİK KORUCULUĞU SİSTEMİ 2025

TEMEL POLİTİKA RAPORU

Bu rapor, Türkiye'deki Güvenlik Koruculuğu Sistemi'nin tarihsel gelişimini, toplumsal etkilerini ve stratejik önemini değerlendirerek, sistemin sürdürülebilirliği ve etkinliğinin artırılması için Anahtar Parti'nin somut politika önerilerini sunmayı amaçlamaktadır.

ORTAK AKIL İLERİ TÜRKİYE

ANAHTAR PARTİ

AR-GE ve PARTİ İÇİ EĞİTİM OKULU BAŞKANLIĞI

anahtararge

anahtararge

Hilal Mah. Rabindranath Tagore Cd.
No:66, 06550 Çankaya - Ankara - Türkiye

www.anahtarparti.org | arge@anahtarparti.org